

Forfatter: Winther, Christian

Titel: I Kongsgaarden

Citation: Winther, Christian: "I Kongsgaarden", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. 128. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-winterchr02val-shoot-workid72412/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

»Jeg kommer,« qvad den Sanger,
»Just lige fra hans Borg;
Der hersker liden Glæde,
Men desto mere Sorg.
See, mens I flittigt sysle
Med Øllets bittre Kraft,
Med Cithren jeg fortæller jer
De Syner, jeg har havt.«

Han lagde sig tilbage
Og tankefuld saae
Mod Bjælkeloft, mens Strængen
Han sagte rørte paa.
Men hen til hans Læber
Alle Blikke fulgtes ad,
Kun Hjort holdt sig stille
I Krogen, som han sad.

I KONGSGAARDEN.

»Kong Erik sad paa Curve
I HøieloftsSal;
Den engellandske Frøken
Var hans Dronning og Gemal.
Hun straaled ved hans Side
Fra stolte Kongestol
Saa mild og saa deilig
Som Vaarens klare Sol.

Men han var vild og flygtig
Som Kornmoed i Høst;
Ustyrlig som Stormen,
Der hæver Nordhavs Bryst.

Der var kun fattig Fred
Mellem Dronning og Drot,
Thi Hagelskur og Solens Smil
De enes ikke godt.

I Kongens Gaard der tjente da
Det elskeligste Par;
Den unge Strange Nielsen
Den Ene af dem var;
En kjæk og freidig Jyde
Af den ædleste Rod;
For Dronningens Aasyn
Som Kammersvend han stod.

Den Anden det var Stjernen
I hendes Jomfruflok,
Og det var Frøken Ellen
Med den guldblønde Lok;
De Roser og de Lilier
De blegned paa hendes Vei,
Hun deilig var som Dagen, —
Men det vidste hun ei.

Hr. Strange var udsprunget
Af den mægtigste Æt;
Klart var hans Skjold, hans Adel
Uden Skygge eller Plet.
Hun kjendte ei sin Fader,
Og næppe var hun fød,
Saa blev der talt forblommet
Om hendes Moders Død.

Men hos den gamle Dronning
Blev hun fostret som spæd;

I Fruerbuur hun lærte
God Adels Skik og Sæd.
Og da hun var saa deilig,
Og da hun var saa god,
Saa blev hun valgt at sidde
Ved den unge Dronnings Fod.

Det vared ikke længe
Saa spired der frem
Den lifligste Maibloomst
Og duftede for dem;
Og alt som den yndig
I deres Vaar fremgik,
Paa den de Begge stirred,
Og saa mødtes deres Blik.

Ung Strange vandrer eensom
I Skov og i Lund,
Han ændser ei at jage,
Han lokker ei sin Hund.
Og Frøken Ellen sidder
Og sømmer Silken blød,
Mens Haanden med Naalen
Synker drømmende i Skjød.

Han viste hende Høviskhed,
Hvor som han kunde bedst;
Han holdt hende Bøilen,
Naar hun steg paa sin Hest.
Ud fra de rige Lokker
Da mildt to Øine saae,
Som Kornblomster smile
Mellem guldgule Straae.

Saa fra et Smil de naaede
Til et Haandtryk i Løn;
Og Jomfruen modstod
Ei Ungersvendens Bøn;
Men hemmeligt de mødtes
I slig Uskyldighed,
At Himlens rene Engle
Maatte juble derved.

I Gurve Rosenhave,
Paa Grønsværet stod
En mægtig Kronhjort foldet
Ved Lindetræets Rod.
Did iled de Begge
I Nattens Skygge hen,
Den Hjort blev deres Løndoms
Fortrolige og Ven.

Og Tegnet, som i Nattens Mulm
De brugte, hvergang
De nærmed sig hinanden,
Det var en simpel Sang,
En jævn lille Vise,
Uskyldig og glad,
Som begge de to Hjerter,
Der saa ofte den qvad:

»Hvor tindrer nu min Stjerne?
Hvor dølger sig min Skat?
Dig søger i det Fjerne
Min Sjæl ved Dag og Nat!«
Og naar da Sangen toned,
Den Hjort, lidt mindre vild,

Vendte de brede Ører
Og lyttede til.

Tilsidst den blev saa taalig,
At den sig klappe lod;
Og naar sig Sangen meldte,
Ved Jomfruens Fod
Den lagde sig i Græsset,
Saa hun i lystigt Mod
Tidt hængte den om Halsen
Sit kjæreste Klenod;

En Kjede med et Kors,
Med Frelserens Billed paa,
Af gyldne Led og Plader
Og smykt med Stene blaae.
Naar saa de maatte skilles,
Hun med sin hvide Haand
Igjen tog af dens Nakke
Det dyrebare Baand.

De troede sig saa dulgte
Som Duer i Klippespalt;
Men Øren har en Hofgaard
Og Øine overalt;
Og Intet er saa svært,
Om man er nok saa snild,
At holde skjult for Verden
Som tvende Hjerters Ild.

Dog Ingen dem forraadte,
Ei ublid Fortrød
For Foden Stød dem lagde
Eller skræmmed deres Fred.

Man voved ikke Saadant,
Thi han var stolt og kjæk;
Man nænned ikke heller
At volde hende Skræk.

Hjem stævned da Kong Erik,
I Hu var han saa gram;
Ind drog han paa sit Curve,
Og Ufred fulgte ham.
Tilsæes forlænge havde
Han feidet paa Holsters Land:
Liig Odderen, ei han kunde
Faac Halen op af Vand.

Han ændsed knap sin Dronning;
Men til Banket og Fest
De useligste Karle
Han samlede til Gjæst.
Hvad Slet der var at finde,
Det sad omkring hans Bord.
Som Herren er, saa træde
Og Svende i hans Spor.

En Dag han sad og ganted
Med dem ved fuld Pokal,
Da traadte ind med Latter
En Svend i Kongens Sal.
Han meldte: »Herre Konge!
Der staaer ved Borgeled
En Tiggertøs, som ønsker,
Med Dig at tales ved.

Hun loe kun, da jeg traed,
For Pidsken ei hun løb,

Og Hundene, jeg pudsed,
De blev bange og krøb!
Kong Erik lystigt tømte
Sit Bæger da paastand:
»Vi gad dog nok forfare,
Om Os hun trodse kan!»

Med Fjerbarett paa Isse,
Med klingert Sværd ved Lænd,
Strunk spanked gennem Borggaard
Han foran sine Mænd;
Og udenfor ved Linden
Paa en Græsbank de saae,
Halv støttet paa sin Albue
Den Tiggerpige laae.

Hun bar et pjaltet Skjørt kun,
Nøgen var Fod og Arm;
Stor Deilighed omgav dog
Hendes Ansigt og Barm.
Og det eneste Smykke,
Hun havde, det var
Af Guld en lille Slange,
Hun i venstre Øre bar.

Hun rolig blev siddende,
Og lod de Fødder smaa
Sig sagte kun bevæge
I grønne Græs og Straa.
Om Halsen ringled Lokker
Kulsorte som en Snog;
To afgrundsmørke Øine
Paa Drotten hun opslog.

En Gysen overfoer ham,
Hans Lød blev saa bleg,
Som i en Ruus fortumlet
Tilbage lidt han veeg;
Et Flammeblus saa atter
Ham til Ansigtet steg,
Men ei en Lyd endnu
Fra Læben sig sneg.

Da hvisked han: »hvad vil Du?«
Man hørte knap hans Røst,
Og heftigt under Fløilet
Sig hævede hans Bryst.
Men med Hovedet lidt hældet
Taus til ham skotted hun,
Og smilede og spilled
Med Fingren paa sin Mund.

»Hvad vil Du mig?« gjentog han
Med stirrende Blik.
Da reiste hun sig langsomt
Og vinked ham og gik
Foran saa let og siirlig ind
I tætte Rosenlund;
Han fulgte hende lydig
Som en kjælen Skjødehund.

Hvad der de talte sammen,
Fik intet Øre hørt;
Men de prægtigste Klædemon
Hun snart saaes iført.
Stærkt spraglede Farver
Hun allermeest var huld;

Saa bar hun Sort og Gult og Rødt
Græsgønt med Sølv og Guld.

Hun Kjeder fik og Spanger
Og sølvspændte Skoe,
Kun ingen Ring i Øret, ---
Hun blev sin Slange troe.
I lange Lindegyde,
Som fra Borgen monne gaac,
Hvor hist og her i Skyggen
Hofsinders Huse laae;

I sidste Sted i Rækken,
Som var saa sirligt bygt,
Halv dulgt bag Rosenhækken
Og med Billeder smykt,
Hun slumred mest om Dagen
I sin yndige Bo, ---
Til Slummer havde Natten
Ei synderlig Ro.

Paa Jagt i grønne Skove,
Ved Dands og ved Spil,
Ved natlige Banketter,
Hvor Glæden ret var vild,
Paa eensomme Vandring
Langs Curve-Søens Blaae,
Man Dorrit, som hun kaldtes,
I Kongens Følge saae.

Naar paa melkehvide Hoppe,
Let bygget som en Hind,
Hun traved hos hans Side
I Skovens Tykning ind;

Naar i friske Sommermorgen,
I stille Rosenlund
De hvisked Bryst mod Bryst
Og sukked, Mund paa Mund;

Naar de seilede paa Søen,
Naar under Nattens Slør
Han listed sig formummet
Og svandt bag hendes Dør:
I hende reent fortabt,
Kun hende ændsed han, —
Forsvundet af hans Tanke
Var Dronning, Folk og Land.

I Fruerbuur sad Dronningen,
Mens Taaren lønligt randt;
Med sine unge Møer
Hun væved og hun spandt;
Men intet Net hun knytted
Saa stærkt og saa snildt,
Der kunde atter fange
Hendes flygtige Vildt.

Saa gik en Høst og Vinter;
Men da Kukkeren sang
Igjen i Vaarens Løvsal,
Hvor Daadyret sprang,
Da faldt ung Dorrits Øie
Paa Hr. Strange engang,
Da bagom hendes Hauge
Han vandred over Vang.

Heel tankefuld hun saae ham
At søge ind i Lund,

Iført den grønne Kofte,
Med Horn og med Hund;
Ømt blev da hendes Hjerte,
Som havde det længe blødt;
Vel følte hun en Smerte,
Men det smertede saa sødt.

Ham fulgte hendes Tanke,
Ham fulgte hendes Fred,
Og hvor han siden dvæled,
Der dvælede hun med,
Og lokked ham saa listigt
Snart her og snart der, —
Ei mærked dog Kong Erik
Den bedragelige Færd.

Thi, underligt at sige,
Det lod, som hun var To:
Paa samme Tid hun sad
I sin yndige Bo
Og skjemtede med Kongen,
Har Mangen svoret paa,
At hun var seet i Lunden
Efter Strange at gaae.

Men Junker Strange trodsed
Hendes Deiligheds Magt,
Hans stolte Blik nedslynged
Usigelig Foragt.
Mat fra hans Hjertes Klippe
Sank hendes Øines Skud,
Thi han var reen som Sneen
Og trofast mod sin Brud.

Hendes Smil og Sang og Dandsen
Saa sommerfuglelet,
Alt — Alt var forgjæves,
Og tilsidst blev hun træt.
Hun var som den, der svømmer
Med stønnende Bryst
Og af Brændingen kastes
Igjen fra sikke Kyst.

Foragtet Elskov vender
Sig saare snart til Had.
Tidt Læben bittert rynkes,
Hvor Smilet nylig sad.
Sit Bytte Grumhed fanger
Tidt udi Listens Væv, —
Naar Ulv gaaer ud paa Rov,
Lusker bagefter Ræv.

Saa dulgte hun sin Pine,
Saa dæmped hun sin Harm,
En sikker Hævn hun fostred
I sin flammende Barm.
Ak, hun behøved ikke
At bruge megen List,
Hun snart var paa Sporet
Og Byttet hende vist.

Som Ørnen let opdager
To Duer i Klippespalt,
Snart havde hun udspeidet
De Tvendes Løndom alt.
Hun havde seet dem mødes
Ved Lindetræets Rod,

Hvor fredelig og stille
Den tamme Kronhjort stod.

Hun selv, med kvalfyldt Hjerte,
I Nattens dybe Ro
Jo havde hørt dem synge,
De Nattergale to:
»Hver Nat er vor Sommer,
Dens Blomster ere vi,
Naar Dagen den kommer,
Er vor Sommer forbi!»

Det trykked Braaden dybere,
Der pinte hendes Sind,
Og snigende som en Slange
Hun treen til Kongen ind.
Hvor tindred da de Øine,
Hvor løkked Læben sød!
Hun som en kjælen Killing
Gled hen paa hans Skjød.

Saa tog hun om hans Hage,
Hun stirrede ham ind
Saa smigerfuld i Øiet
Med Munden paa hans Kind,
Og drypped Gift i Øret
Ved sine lumske Ord; —
Flux fandt de Vei til Hjertet —
Op rasende han foer.

Som afsindig han fraaded,
Og hvid som en Væg
Han greb sig med Haanden
Om sit frodige Skjæg,

Og mumlede sagte:
»Ja, bort! ja, han maa bort!
Saa fare han ad Helved
Paa den kronede Hjort.

Saa føre man Tøiten bort!
Fra Dronningen Buur
Og evigt hende gjemme
Bag Laas og bag Muur!
Saa stønnet han stakaandet
Og tumlede som ør.
Da listed Dorrit sagte
Sig ud af Kamrets Dør. —

Den næste Dag man fritted,
Man speided her og der,
Men dem, som man søgte,
Dem fandt man ikke meer.
Hr. Strange var forsvundet,
Og Frøken Ellen sad
Ei meer i Fruerburet
Og vævede i Lad.

Man gik omkring uhyggeligt,
Man hvisked tyst i Vraa,
Med ængstelige Øine
Man paa hinanden saae.
Forsvundet var og Hjorten,
Som græssed ved Lindens Rod;
Man rendte og begloede
Den Plet, hvor før den stod.

Dog snart ei meer der spurgtes,
Hvor de Tvende blev af.

Som Vindpust, der hvisler
Over daggammel Grav,
Er Menneskers Tanker:
De dvæle kun kort,
Og skynde helst fra Smerten
Og Rædselen sig bort.

Men Dronningen, den fromme,
Den elskelige Viv,
Hun glemte dem ikke,
Hun skjald for deres Liv.
Saa lod hun mig da stævne
I sit Lønkammer ind;
Der sad hun sorgnedbøiet
Med Haanden under Kind.

Jeg knæled ned og kysset
Paa Skjærtets Purpurflig.
Da talte hun: »Hør, Folmer!
Hvad jeg vil sige Dig!
Du bære skal mit Lønbud
Alt over Land og Sø,
Du søge skal Hr. Strange
Og den fattige Mø.

Jeg troer, Dit Hjerte hader,
Hvad der er Grumt og Slet:
Jeg veed, at Du er freidig
Og lystig og let.
Hvis Du mig nu kan bringe
Min Smerte Lægedom,
Jeg naadig vil Dig skjenke,
Hvad Du beder mig om!«

Hos mig bar altid Qvinden
Den allerførste Priis;
Og Dronningen, hun er deilig
Som Eva i Paradis!
Jeg svoer: »Dem vil jeg søge,
Og jeg skal finde dem!«
Og trykked atter Læben
Paa Kjolens Purpurbræm.

Jeg mener, megen Talen
Den baader ikke stort.
Med Strængeleg paa Ryggen,
Strax ud af Borgens Port
Gav jeg mig da paa Vandring,
Som tidt jeg pleier van;
Jeg gjæsted By og Bonde
Og Borg og Riddersmand.

Hos Munkebrødre sorte,
Hos hvide og hos graac,
Ved fine Fruerklostre
Jeg bankede paa;
Men Ingen kunde sige
Mig af det svundne Par,
Fra hver en Port mit Øre
Jeg lige tomt udbar.

Ei vender jeg tilbage,
Mit Ord jeg løse maa,
Om saa til Verdens Ende
Min Fod skulde gaac,
Om saa den ikke standsed,
Før i min Grav jeg gik!«

Her taug den unge Sanger
Med et spørgende Blik.

Men stum sad den Møller,
Ei noget Svar der lød;
Forlegen Anna stirred
Paa Humlen i sit Skjød.
De Væven saae, men voved ei
At gribe Traaden fat, —
Forlængst alt havde Hjort
Sin mørke Krog forladt.

Nu Alle var bortgangne,
Nu Alt omkring ham sov.
I Møllen, medens Hjulet
Brusede høit i Skov,
Han tænkte paa med Smerte,
Hvad Sangeren fik fortalt;
Han vilde ei forraade,
Hvor godt han vidste Alt.

Fra Klostret Morgenklokken
Fjernt over Bugten klang;
Da stod den unge Sanger
Alt rustet til sin Gang.
Han lystigt kyssed Anna,
Tog Mølleren i Haand;
Snart svandt bag Krat hans Pude
Og hans flagrende Baand.

GULITZA.

Novemberstormen havde sig
Til Borgleie lagt;
Nu havde den faaet Bugt
Med Skovens sidste Pragt.
Paa Høien stod ung Strange
Og stirrede did ned,
Hvor hen i Sø sig strakte
Det lange, smalle Fedd.

Der dvæled tidt hans Tanker;
Thi Følmer Sangers Ord
Ham havde tændt en Stjerne
Og ført paa Haabets Spor;
Nu hos den gamle Qvinde,
Som hused hist bag Klint,
Han vilde hente Nøglen
Til sit Livs Labyrinth.

Gulitza maatte vide, —
— Saa bares det ham for, —
Til Løsning og til Frelse
Det kraftigste Ord.
Saa steg han ned ad Skrænten,
Fra Krattet, i det Frie,
Og vandred ud paa Fedd
Ad lidt betraadte Sti.

I Skov snart Veien slynged sig,
Og snart langs lave Strand.
Den hæse Maage svæved
Henover dunkle Vand.